

ИНТЕРВЈУ СО РАДИЦА ЛАЗАРЕСКА-ГЕРОВСКА, ДРЖАВЕН СОВЕТНИК ВО МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ПРАВДА

Извршителите добија нови правила за работа

Три нови правилници ќе ја уредуваат работата на извршителите. Целта на донесувањето на новите подзаконски акти, со кои престануваат да важат дел од правилниците од 2005 година, е надминување на сите проблеми и недоречености што се јавија изминативе десет години. Доверителите може да очекуваат побрза реализација на своите права, а должниците сигурност дека нема да се повредат нивните права во процесот на присилно извршување, вели Радница Лазареска-Геровска, државен советник во Министерството за правда.

Неодамна во „Службен весник на РМ“ беа објавени три нови правилници со кои ќе се регулира работата на извршителите. Кои беа причините Министерството за правда да пристапи кон ревидирање на подзаконските акти на Законот за извршување?

- Да, на 15 октомври 2015 година беа донесени три подзаконски акти, и тоа: правилникот за видот на опремата и просторот потребни за вршење извршни работи, правилникот за формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата за примените барања за извршување и правилникот за начинот на вршење надзор над работата на Комората на извршителите и на извршителите во Република Македонија.

Потребата за нивно ревидирање беше иницирана од страна на Комората на извршителите. Два од подзаконските акти, и тоа правилникот за видот на опремата и просторот и правилникот за формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата, беа донесени во 2005 година, веднаш по донесувањето на Законот за извршување. Со тој закон, како што веќе знаете, се воспостави новиот, за тоа време, револуционерен концепт на приватно извршување во Република Македонија, надвор од дотогашниот судски систем на извршување.

Подзаконските акти што произлегоа од Законот за извршување имаа за функција да разработат одредени законски одредби, а со оглед на тоа дека концептот беше сосем нов, подзаконските акти беа донесени без претходни искуства и претставуваа обид да се визуализира и да се доуреди идниот концепт.

Десетгодишната примена на подзаконските акти укажа на одредени недоречености во нив, а и технолошкиот развој го направи своето, па одредени обврски од овие законски

текстови се покажаа како сосема надминати. Истото се однесува и на правилникот за надзор донесен во 2010 година. Надзорите извршени изминатите години укажаа на голем број недоречености во постојниот правилник за надзор, кој оставаше простор за незадоволство и отпор, како од страна на лицата што го вршеа надзорот така и од страна на извршителите над чија работа се вршеше надзорот.

посредно новите правилници за видот на опремата и просторот и правилникот за формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата ќе овозможат побрзо и поефикасно реализирање на извршните исправи. Иако овие подзаконски акти пред сè ќе им го олеснат работењето на извршителите. Новите технологии ќе ги растоварат извршителските канцеларии од административните работи и ќе остават повеќе простор за вршење

права, а должниците сигурност дека нема да се повредат нивните права во процесот на присилно извршување.

Како го коментирате донесувањето на Глобалниот кодекс за извршување од страна на Меѓународната унија на извршителите и какви импликации може да се очекуваат врз домашната законодавна рамка?

номски и социјални проблеми, но притоа обезбедува гаранции извршувањето да биде правично и во согласност со човековите права. Ова е процес на усогласување на разновидноста, намалување на разликите, притоа одржувајќи го мултикултурниот карактер на извршувањето. Кодексот обезбедува нов баланс помеѓу правата на доверителите и заштита на основните права на должниците, воведува современи концепти на „пријателско“, „партиципирачко“ и „меко“ извршување, овозможува широк влез на новите технологии во спроведувањето на извршните дејствија и во целост одговара на новите економски фактори. Станува збор за правото на ефективно извршување на извршните исправи, кои се и фактор на развој во општествено одговорната светска економија.

Законот за извршување на Република Македонија, иако е донесен во 2005 година и неколку пати дополнуван изминативе десетина година, докажа дека навистина претставуваше револуционерно и современо решение во сферата на извршувањето и во најголем дел сосема е усогласен со кодексот. Тоа е особено видно во делот на основните права во извршувањето, трошоците на извршувањето, дефинирање на имотот на должникот, брзината на извршувањето, пристапот до информациите за извршителите, доставата на актите на извршувањето, статусот на извршителите и нивната одговорност, судските овластувања...

Сепак, останува и понатаму нашето законско решение да се надградува и иновира, и тоа пред сè во делот на секундарните активности на извршителите (нови овластувања), употребата на новите технологии, алтернативното и партиципативното извршување.

Наша обврска и секако задача е при следната потреба од законска измена во сферата на присилното извршување да се следат и принципите на Глобалниот кодекс за извршување, бидејќи не смеаме да забораваме дека Република Македонија е нераскинлив дел од поширокото меѓународно семејство каде што важат стандардите за правна сигурност, економска ефективност, хармонизирање на правилата на извршување во правец на јакнење на просторот за слободна, безбедна и универзална правда, со цел да се одговори на трендот за глобализација на трговијата, која ги надминува националните граници.

Комората на извршителите - полноправна членка на УИИЈ

Меѓународната унија на извршителите (L'Union internationale des huissiers de justice - УИИЈ) е формирана во 1952 година и функционира веќе 63 години. Во моментот има 85 земји-членки. Нејзината мисија е да ги претставува своите членки во односите со меѓународните организации и да посредува во соработката со професионалните организации на национално ниво, што придонесува за подобрување на националното законодавство и меѓународните договори. Комората на извршителите на Република Македонија е членка на УИИЈ од 29 ноември 2007 година

под уставното име, што значи само една година по нејзиното конституирање. УИИЈ меѓу другото е постојана членка-набљудувач на Европската комисија за ефикасност на правдата (СЕПЕ) на Советот на Европа.

Глобалниот кодекс беше презентираан во мај 2015 година во Советот на Европа во Стразбур. Кодексот се состои од пет дела, и тоа: основни принципи, извршители, судски овластувања, заеднички одредби за извршните дејства и дел што се однесува на привремените мерки и мерките за обезбедување.

Значи, целта на донесувањето на новите правилници е надминување на сите проблеми и недоречености што се јавија изминативе десет години и креирање подзаконски акти што можат да одговорат на реалните состојби и на современите технолошки текови, со кои значително се олеснува функционирањето на извршителските канцеларии и се гарантира поголема сигурност во правилната имплементација на Законот за извршување.

Дали овие правилници ќе значат забрзување на постапката на извршување и што можат да очекуваат доверителите и должниците по нивно стапување во сила?

- Па да, може да се каже дека

на суштинските извршителски работи. Особено електронската евиденција во согласност со принципите за електронска заштита на податоци, електронскиот потпис, како и целосното напуштање на постапката за упис на секоје извршно дејство во писмената евиденција, драстично ќе ја намалат административно техничката работа во извршителските канцеларии и целосно ќе оневозможи какви било малверзации или злоупотреби во постапувањето од страна на извршителите, бидејќи останува електронска трага, која е лесно видлива и тешко може да се избрише.

Доверителите може да очекуваат побрза реализација на своите

- Глобалниот кодекс за извршување од страна на Меѓународната унија на извршителите е огромно постигнување на Меѓународната унија во правец на глобална хармонизација на правилата за извршување и претставува финализирање на идејата за глобализација на правото на извршување иницирана на Конгресот на унијата во Тунис 2003 година.

Глобалниот кодекс за извршување содржи дефиниција на еден сет практики што овозможуваат структурирано спроведување на извршните наслови. Кодексот го прави можно модернизирањето на извршната постапка, нејзиното приспособување на тековните еко-

Се следат потребите на модерното време

Со задоволство можам да констатирам дека новите правилници се првата сериозна измена што се однесува на извршувањето по десет години и која ги следи потребите на модерното време. Правилниците главно ја регулираат работата на извршителите и имаат за цел зголемување на ефикасноста во извршувањето. Се воведуваат електронската евиденција и електронскиот потпис, што значително ќе ги забрза работите во извршителските канцеларии, но и ќе се зголеми заштитата од какви било злоупотреби.

Секако дека сето ова индиректно ќе влијае и на заштитата на правата на доверителите и должниците, а во одредена мера ќе се намалат и трошоците.

Зоран Петрески,
претседател на КИРМ
за новите подзаконски акти

СТАВ

Извршувањето е хирургија на граѓанското право

Правото постои за да го регулира однесувањето на луѓето, односно за да ги заштити повредите на правата на граѓаните. Честопати луѓето го повредуваат правниот поредок, кој секогаш мора да ги заштити повредените страни со загарантирани правни лекови. Целта што сака да ја оствари правото е да направи состојба на еднаквост во која секој е еднаков пред правото и не кој не е над него.

Најголемиот дел правници сметаат дека вистинското практично искуство може да се стекне само кај адвокат, што е сосема погрешно. Со оглед дека претходно се стекнав со практично искуство во адвокатска канцеларија, решив да се запознаам и со работата на извршителите, која е од суштествено значење за остварувањето на правдата. За да се активира механизмот на извршната постапка, потребно е претходно

во текот на парничната постапка судот да донесе кондеманаторна, правосилна и извршна пресуда, која гласи на извршување одредена обврска што доброволно не била исполнета од страна на должникот.

Во текот на моето практично искуство кај извршителката Весна Деловска, која е избрана да дејствува на подрачјето на судовите во Скопје, забележав дека луѓето не сакаат да бидат еднакви. Имено, кога ќе добие извршителот предмет (барање за извршување) и ќе процени дека е надлежен да постапува по него - започнува извршната постапка, бидејќи тоа е службена должност на извршителот. Секогаш страната што е должник во постапката е онаа страна што е незадоволна од одлуката на судот, смета дека извршителот сака да ја наштети, го обвинува законот дека не е праведен и секогаш смета за себе дека е жртва.

Сепак, единственото нешто што треба во тој момент да го признае странката е дека извршила повреда и неисполнување на некоја обврска, која резултира со последици што треба да ѝ се однапред познати (секој знае дека неисполнувањето некоја обврска во определениот рок резултира со договорни/казнени камати и сл.). Извршителот ниту сака да наштети некому ниту сака да предизвика незадоволство кај граѓаните со вршењето на својата функција. Тој е должен да го спроведува Законот за извршување. Слушајќи ги поплаките на луѓето за износот што треба да го платат и за тоа дека извршителите сакале да ги доведат граѓаните во сиромаштија (мислејќи дека целиот износ ќе го добие извршителот, не знаејќи дека износот што ќе го платат подоцна ќе биде распределен на трошоци на постапка, главен долг и награда за изврши-

телот), се заинтересирав за наградата што ја добиваат извршителите и се изненадив колку е всушност мал износот на награда што го добива извршителот, а колку голем товар во постапката паѓа на неговиот грб. Нејасногиите и незнаењето на граѓаните доведуваат до погрешна перцепција за извршителите. Извршувањето е хирургија на граѓанското право, тоа ги поправа аномалиите и преку restitutio in integrum се враќа состојбата што постоела пред повредата на правото. Ниту еден должник не би се сметал себеси за жртва ако се најде на страната на доверителот што трпи некаква повреда.

Маја Веланова, студентка на
постдипломски студии, насока
граѓанско процесно и материјално
право на Правниот факултет
„Јустинијан Први“
и претседателка на ЕЛСА